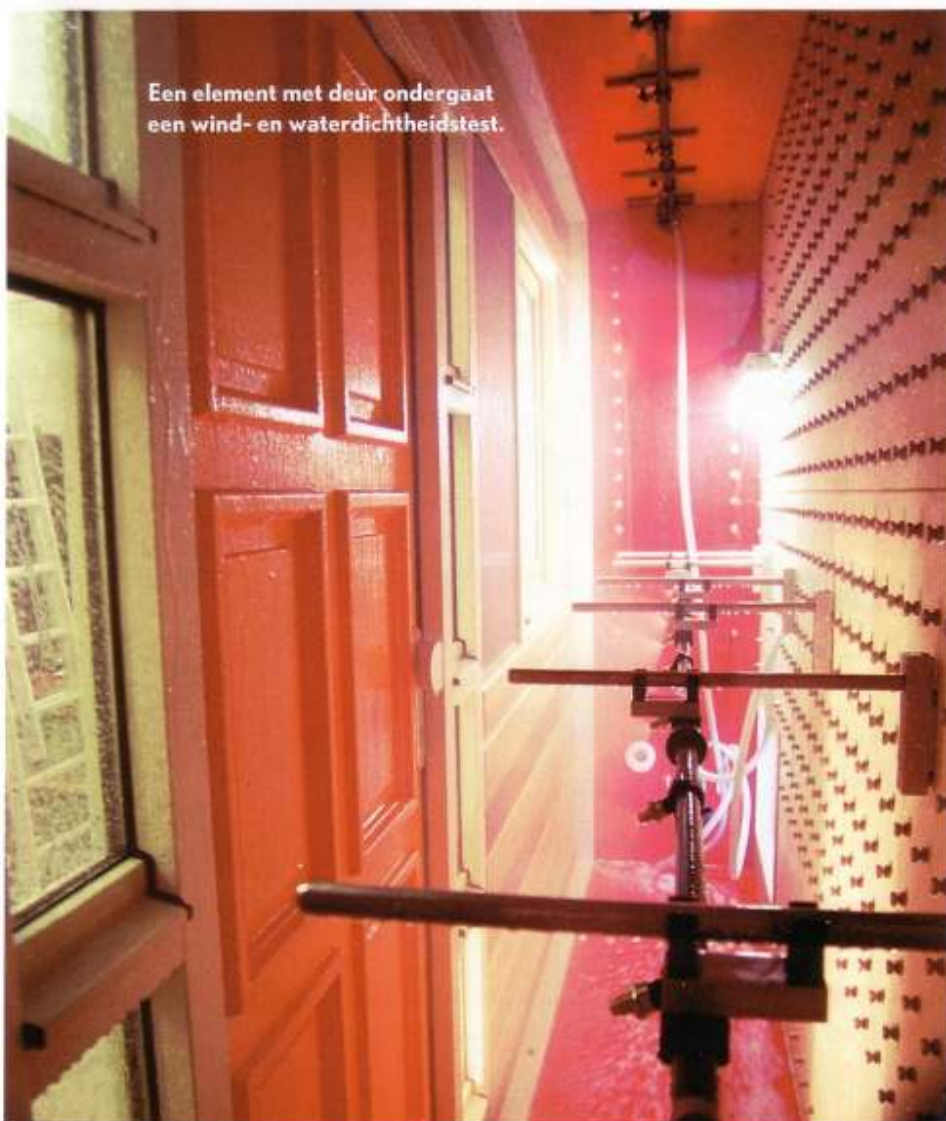

NIEUWE REGELS VOOR RAMEN EN DEUREN

Vanaf 1 februari 2010 moeten buitendeuren en de andere bouwproducten die onder de Europese norm EN 14351-1 vallen, zoals ramen en dakramen, voorzien worden van een CE-markering als ze in de Europese economische ruimte verhandeld worden. Op die datum loopt de overgangperiode af. Dit betekent dat deze bouwproducten dan alleen nog geplaatst en verkocht mogen worden als ze getooid zijn met een CE-markering.

CE-MARKERING STAAT VOOR DE (BUITEN)DEUR

Een element met deur ondergaat een wind- en waterdichtheidstest.

FOTO'S: SHR

Het belangrijkste doel van de CE-markering is om handelsbelemmeringen binnen Europa weg te nemen. Voor bouwproducten bestonden deze vooral uit technische drempels. Het was immers een probleem dat een bouwproduct dat in Nederland volgens NEN-normen is (goed)gekeurd bijvoorbeeld in Duitsland opnieuw getest moest worden, omdat de DIN-normen nét even anders waren.

Om hieraan een einde te maken, stelde de EG in 1989 een Europese Richtlijn Bouwproducten op (CPD-Directive 89/106/EEC) waarin - precies zoals in ons land het Bouwbesluit - voor bouwwerken fundamentele eisen zijn opgenomen. Voor bouwproducten geldt dat ze, als onderdeel van een bouwwerk, aan zes fundamentele eisen moeten worden getoetst:

1. Mechanische sterkte en stabiliteit;
2. Brandveiligheid;
3. Hygiëne, gezondheid en milieu;
4. Gebruiksveiligheid;
5. Geluidshinder;
6. Energiebesparing en warmtebehoud.

Een concrete uitwerking van de fundamentele eisen, zodat alle lidstaten voor wat betreft de interpretatie daarvan op één lijn worden gebracht, is gegeven in zes basisdocumenten. Deze zes behandelen ieder afzonderlijk de zogenaamde fundamentele voorschriften. Om vervolgens bouwproducten aan de eisen te kunnen toetsen, heeft de EG mandaten gegeven aan CEN voor het opstellen van Europese geharmoniseerde normen (hEN) en aan EOTA voor de totstandkoming van richtlijnen (Guidelines) ten behoeve van Europese technische goedkeuringen.

ONDERZOEK Voor ramen en deuren (met uit-

zondering van brandwerende deuren en ramen) betreft de productnorm NEN-EN 14351-1 de geharmoniseerde norm met prestatie-eisen. Zo is voor ramen en deuren met brandwerende eigenschappen de prEN 14351-3 in de maak en voor in het interieur toegepaste ramen en deuren zonder brandwerende eigenschappen de prEN 14351-2.

De NEN-EN 14351-1 geeft de technische specificaties weer en bevat voor elk beoogd gebruik van het product (of productgroep) testmethoden en het door de EG vastgestelde systeem van Attestation of Conformity (AoC), ofwel de verklaring van overeenstemming. Voldoen de producent en het product daaraan, dan is de fabrikant gerechtigd om zijn product te voorzien van CE-markering.

Voor het vaststellen van het AoC-systeem is het toepassingsgebied, en dus de bijdrage die het product levert aan de bouwconstructie (sterkte, veiligheid, brandwerendheid etc.), van belang. (Buiten)deuren - met uitzondering van deuren in vluchtroutes - kunnen onder AoC-systeem 3 CE-gemarkeerd worden. Dit betekent dat de fabrikant een interne kwaliteitsbewaking moet hebben of invoeren. Dit valt onder het onderdeel Factory Production Control (FPC).

Daarnaast moet de fabrikant onderzoek uitvoeren naar de initiële kwaliteitseigenschappen van het bouwproduct, dit heet de Initial Type Testing (ITT). Deze studie vindt, zo stelt het AoC-systeem 3, plaats in een genotificeerd laboratorium dat erkend is voor het uitvoeren van de testen. In Nederland is SHR in Wageningen onder andere voor deuren en ramen een genotificeerd laboratorium dat de onderbouwende testen kan verzorgen.

DECLAREREN Naar veel kwaliteitseigenschappen van houten buitendeuren en ramen heeft menig fabrikant in het verleden al grondig onderzoek uitgevoerd, bijvoorbeeld in het kader van het verkrijgen van een erkende kwaliteitsverklaring waaronder een KOMO-certificaat. Deze reeds geteste kwaliteitseigenschappen kunnen ook als onderbouwing dienen voor de te declareren waarden in de conformiteitsverklaring die de CE-markering vergezelt.

Voor een aantal eigenschappen geldt een verplichting om te declareren, wil men het bouwproduct in Nederland kunnen gebruiken en/of verkopen. De eigenschappen waaraan in het Nederlandse Bouwbesluit eisen worden gesteld, moeten minimaal met een waarde of klasseaanduiding worden gedeclareerd. Het betreft hier vier punten: de weerstand tegen windbelasting (sterkte), de waterdichtheid, de beperking van de toepassing van schadelijke stoffen en tot slot de inbraakwerendheid.

Verder zijn er veel eigenschappen die men verplicht is te declareren, maar waar men in Nederland ook "npd" (no performance determined) mag invullen. Dit is het geval als de eigenschap bij het beoogde gebruik van het product geen rol speelt in de lidstaat. Dit kan echter tot beperkingen, voor wat betreft de toepas-

singsmogelijkheden, leiden. Daarnaast zijn er ook nog eigenschappen die men optioneel kan declareren om bijvoorbeeld een toepassingsgebied van het product te verbreden.

BEPROEVINGEN SHR kan de testen uitvoeren die nodig zijn inzake de verplicht te declareren waarden in verband met de minimale eisen in het Bouwbesluit. Allereerst het bepalen van de weerstand tegen windbelasting (sterkte). Dit vindt plaats volgens de NEN-EN 12211 getiteld 'Ramen en deuren; Weerstand tegen windbelasting; Beproevingmethoden'. Het proefelement wordt hiervoor tegen een beproevingswand geplaatst, waarna aan de gevelbuitenzijde een maximale druk wordt aangebracht. Het gevelement mag geen beschadigingen en geen blijvende vervormingen vertonen bij het aanbrengen van de maximale druk. De maximale druk waarbij geen beschadigingen en geen blijvende vervormingen optreden wordt geregistreerd. De classificatie van de weerstand tegen windbelasting (sterkte) wordt uitgevoerd conform NEN-EN 12210: 'Ramen en deuren; Weerstand tegen windbelasting; Classificatie' en het correctieblad EN 12210/C1.

Voor het vaststellen van de waterdichtheid gaat SHR te werk conform de NEN-EN 1027 met als titel 'Ramen en deuren; Waterdichtheid; Beproevingmethoden'. Nadat het proefelement tegen de testwand is geplaatst, wordt aan de gevelbuitenzijde in stappen een maximale druk, in combinatie met water, opgevoerd. Aansluitend wordt de eventueel optredende lekkage geconstateerd. De classificatie van de waterdichtheid geschiedt volgens de NEN-EN 12208 'Ramen en deuren; Waterdichtheid; Classificatie'. Ten derde verricht SHR studies met betrekking tot de beperking van de toepassing van schadelijke stoffen. Daarbij kan gedacht worden aan de formaldehyde-emissie uit plaatmateriaal dat verwerkt wordt gedurende de productie van deuren, bijvoorbeeld als bekledingsplaat of als (bossing)paneel. SHR heeft de mogelijkheden om diverse chemische analyses te maken.

INBRAAKWEREND Onderzoek dat SHR uitvoert met betrekking tot de inbraakwerendheid bestaat uit het bepalen van de weerstand tegen dynamische en manuele belasting zoals omschreven in de NEN 5096 'Inbraakwerendheid - Dak- of gevelementen met deuren, ramen, luiken en vaste vullingen - Eisen, classificatie en beproevingsmethoden' van juni 2007. Indien gevelementen moeten voldoen aan de eisen van het Bouwbesluit 2003 dient ook een beproeving plaats te vinden van de weerstand tegen statische belasting, klasse 2. Dit staat om-

Vormstabiliteit tussen twee klimaten.

schreven in de NEN 5096 'Inbraakwerendheid - Gevelementen met deuren, ramen, luiken en vaste vullingen - Eisen, classificatie en beproevingsmethoden' uit augustus 1998 en in het wijzigingsblad NEN 5096: 1998/A1: 2002.

Verder laten de optioneel te declareren eigenschappen in de conformiteitsverklaring zich door SHR testen conform de Europese beproevingsnormen die hiervoor van kracht zijn. Enkele voorbeelden zijn de weerstand tegen stootbelasting, de mechanische sterkte van een deurblad en de vormstabiliteit van deuren tussen twee verschillende klimaten.

MARKEREN Zodra de producteigenschappen van het betreffende product bepaald zijn, kan de fabrikant een conformiteitsverklaring opstellen waarin hij verklaart dat de producteigenschappen van zijn product volgens de overeenkomstige Europese normen of goedkeuringen zijn getest. Vervolgens mogen de producten voorzien worden van een CE-markering of label. Deze moet aangebracht worden op één van de volgende locaties: op een zichtbare plaats op het product zelf, op een aan het product bevestigd label, op de verpakking, op een begeleidend commercieel document of op een door de fabrikant gepubliceerde technische specificatie. Er zal dus vóór 1 februari 2010 nog het nodige werk verricht moeten worden door menig fabrikant aangezien de CE-markering en de conformiteitsverklaring altijd een eigen verklaring van de producent is. ■

(Auteur: ir. Marc Broertjes, SHR Wageningen, m.broertjes@shr.nl)